

MUZIEK MET ZWERFVUIL

VAK: ARTISTIEKE OPVOEDING • DUUR: 1 TOT 2 LESUREN

DOELSTELLING(EN)

Vakgebonden eindtermen

- ET 7 De leerlingen kunnen enkele muziekinstrumenten speels onderzoeken.
- ET 8 De leerlingen kunnen een gevarieerd aanbod van eenvoudige muziekwerken in groepsverband uitvoeren.
- ET 9 De leerlingen kunnen onder leiding een eenvoudig, door henzelf bedacht muzikaal gegeven vocaal, instrumentaal of met beweging improviseren en streven hierbij naar originaliteit en authenticiteit.

De algemene doelen en de link met de vakoverschrijdende eindtermen vind je in de handleiding bij dit lespakket.

WERKWIJZE

Bij deze les wordt niet vertrokken vanuit bestaande muziekinstrumenten. Wel worden vooraf (met de leerlingen) verschillende soorten zwerfvuil verzameld in en rond de school. Dit zwerfvuil vormt de basis voor het musiceren in de les.

De leerlingen krijgen ter inspiratie een filmpje te zien van de groep 'Stomp'. Deze groep maakt muziek met objecten die we dagelijks gebruiken (kookpotten, vuilnisbakken, ...).

De leerlingen krijgen de mogelijkheid om met het verzamelde zwerfvuil te experimenteren, geluiden te creëren, en ritmes te onderzoeken. Welk materiaal veroorzaakt welk geluid? De leerlingen leren zwerfvuil op een andere manier (her)gebruiken.

Na het experimenteren wordt er stil gestaan bij de problematiek van zwerfvuil.

De leerlingen schrijven vervolgens een korte tekst met een boodschap rond de problematiek van zwerfvuil. Op basis van deze tekst musiceren de leerlingen een compositie met het zwerfvuil. De leerlingen onderzoeken hoe de stemming die de muziek veroorzaakt, de tekst kan versterken (bv. Hoopvol, dramatisch, ingetogen). Leerlingen die vroeger klaar zijn kunnen eveneens nadenken wat met hun lichaam te doen (dansen, opstelling in cirkel, neerliggen, ...). Uiteindelijk luisteren de leerlingen naar de composities van de verschillende groepjes. De muziekstukken worden inhoudelijk en muzikaal geëvalueerd via een groepsgesprek.

MATERIAAL/MEDIA

Beamer, computer met internet, zwerfvuil

MUZIEK MET ZWERFVUIL

Lesbegin	
Doel: De leerlingen leren dat zwerfvuil ook educatief en nuttig gebruikt kan worden.	Materiaal: Beamer, computer met internet en een muziekinstallatie.
Werkvorm: Onderwijsleergesprek + demonstratie	Tijd: 5 minuten

Samen met de leerlingen kijken we naar een fragment uit het filmpje van de muziekgroep 'STOMP' -
link: <http://www.youtube.com/watch?v=Zu15Ou-jKM0> (You Tube)

Lesfase 1: Experimenteren met zwerfvuil	
Doel: De leerlingen kunnen experimenteren met het gegeven materiaal en verzinnen een tekst.	Materiaal: plastic flesjes, karton, blikjes, propjes papier, stokjes (zie bijlage voor meer materiaal)
Werkvorm: Groepswork (max. 4 personen)	Tijd: 20 minuten

- De leerlingen experimenteren met het zwerfvuil. Ze testen de geluiden uit die ontstaan door het zwerfvuil op diverse manieren te hanteren. Ze schudden ermee, slaan er op, drukken het in,...De leerlingen experimenteren met verschillende materialen. (5min)
- Via een kringgesprek wordt er ingegaan op de thematiek 'zwerfvuil'. Wat is zwerfvuil? Waar vind je zwerfvuil? Hoe komt het dat er zwerfvuil op straat ligt? Veroorzaken we zelf zwerfvuil? Wat zijn de gevolgen? ... Hoe kunnen we zwerfvuil voorkomen? (5min)
- Het schrijven van strofes: De leerlingen verzinnen twee strofen van vier regels waarin een boodschap m.b.t. het voorkomen van zwerfvuil is terug te vinden. De tekst bevat vier zinnen en moet rijmen volgens het AABB – schema. Het moet een rap zijn, een soort van vertellend zingen. (Voorbeeld van strofe en uitgevoerd voorbeeld in bijlage.). (10 min)

Lesfase 2: Ritme	
Doel: De leerlingen kunnen een creatief ritme op hun strofes maken.	Materiaal: pen en papier.
Werkvorm: Groepswork	Tijd: 20 minuten

De leerlingen maken een muzikale compositie bij de tekst. Iedere leerling neemt een stuk zwerfvuil en probeert een vast patroon te vinden (ritme) dat zich steeds herhaalt. Iedereen probeert dit uit. Vervolgens beslissen de leerlingen of ze allemaal hun 'instrument' bespelen of dat enkele leerlingen musiceren en enkele leerlingen zingen. (10 min)

Na het samen oefenen stellen de leerlingen hun muziekstuk voor aan elkaar. (10min)

MUZIEK MET ZWERFVUIL

Lesafsluiting	
Doel: Reflecteren over hun compositie en over hun ervaring.	Materiaal: geen
Werkvorm: (onderwijsleergesprek) De leerkracht vraagt de leerlingen naar hun ervaring, hun gedachten en hun besluit. Deze vragen kunnen zijn: - Wat heb je bijgeleerd? Ik heb geleerd dat zwerfvuil ook op andere manieren kan gebruikt worden... - Hoe vond je de opdracht? Leuk, maar het was wel moeilijk om een tekst te schrijven die eveneens ook op het ritme past. - Wat ben je te weten gekomen? - Hoe heb je het groepswerk ervaren? Leuke samenwerking, we kwamen goed overeen. - Hoe zou je zwerfvuil kunnen voorkomen?...	Tijd: - 10 minuten

In groep wordt er feedback gegeven op de muzikale aspecten + wordt er stilgestaan bij de inhoud van de boodschap van de muziekstukken.

MATERIAAL OM TE GEBRUIKEN

- Blikjes (kunnen opgevuld worden met rijst) of met een stokje op slaan.
- Chips zakjes (door ze dicht te knijpen ontstaat er een geluid)
- Glazen flesjes (kan erop blazen, op tafel mee stampen,...)
- Papier
- Kroonkurken (tegen elkaar slaan, of op tafel)
- Sigarettenpakjes
- Plastic flesjes (neerdrukken)
- Aluminiumfolie
- Plastic zak
- Bodypercussion
- Beatbox
- ...

MUZIEK MET ZWERFVUIL

BRONNEN OM NAAR TE VERWIJZEN (YOUTUBE)

1. Om te verwijzen naar musiceren met afval of eenvoudige middelen:
  - Slagerij Van Kampen
  - STOMP
  - Latin Groove Kids
2. Om te verwijzen naar bodypercussion:
  - Latin Groove Kids
3. Om te verwijzen naar artiesten die schrijven over het milieu:
  - Michael Jackson - The Earth Song
  - Mira - Klein gevaarlijk afval
  - Jack Johnson - Reduce, Reuse, Recycle
4. Om te verwijzen naar het ontstaan van muziek met een boodschap
  - Blues
  - Jazz
  - Rap

VOORBEELD (STROFE)

Wees geen lui lak
Zwerfvuil moet in de vuilbak
hier, in het bos of aan de kust
Sorteren is een must.

LINK YOU TUBE EIGEN UITGEVOERD VOORBEELD

<http://www.youtube.com/watch?v=J8g0ZgxdBkA&feature=youtu.be>

BIBLIOGRAFIE

Canberk. (2007, april 27). Stomp out loud. Opgeroepen op februari 12, 2012, van Youtube: <http://www.youtube.com/watch?v=Zu15Ou-jKM0>